

לקוטי תורה • שיר השירים • מאמר 30

שישים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר...

שישים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/30

1 ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי. ודרשו רז"ל [רבותינו

זכרונם לברכה] (ע' [עין] ברבות בשיר השירים במקומו ובפי קרח גבי ובני קרח לא מתו)

"שישים הן המלכות, ושמונים הפילגשים, ועלמות אין מספר; אחת היא, יונתי, תמתי". וחכמינו זכרונם לברכה דרשו (ראו מדרש רבה על שיר השירים במקומו, ובפרשת קורח, על הפסוק "ובני קורח לא מתו"):

ששים המה מלכות אלו ס' מסכתות ושמונים פילגשים אלו ברייתות ועלמות אין מספר אלו הלכות שבגמ' [שבגמרא].

"שישים הן המלכות" — אלו שישים המסכתות; "ושמונים הפילגשים" — אלו הברייתות; "ועלמות אין מספר" — אלו ההלכות שבגמרא.

אחת היא זו כנס"י [כנסת ישראל] מלשון כניסה שהיא מקור נש"י [נשמות ישראל] ונקראת אחת לפי שהיא מקבלת מבחי' ישראל דלעילא שנקרא [שנקראת] אחד כו'. ונק' תמתי כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תמתי תאומתי לפי שע"י נשמות ישראל נעשה יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כו'.

"אחת היא" — זו כנסת ישראל, מלשון כניסה, שכן היא מקור נשמות ישראל. היא נקראת "אחת" מפני שהיא מקבלת מבחינת ישראל שלמעלה, הנקרא "אחד" וכו'. והיא נקראת "תמתי" וכו', וכמאמר חז"ל: "תמתי — תאומתי", מפני שעל ידי נשמות ישראל נעשה ייחוד ז"א ונוקבא וכו'.

והנה מזה מובן שהנשמות הם למעלה במדרגה מבחי' התורה וכמ"ש ממה שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (פסחים מ"ט ב')

מכאן מובן שהנשמות גבוהות במדרגתן מבחינת התורה. וכן מובן [הדבר] ממה שאמרו חז"ל (פסחים מט, ב)

ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה א"ת [אל תקרי] מורשה אלא מאורסה שהתורה היא מאורסה לישראל שישאל הן בחי' חתן והתורה היא בחי' כלה

על הפסוק "תורה ציווה לנו משה מורשה" — אל תקרי "מורשה" אלא "מאורסה", שכן התורה מאורסת לישראל: ישראל הם בחינת חתן והתורה היא בחינת כלה.

ונמצא מובן ג"כ שהנשמו' [שהנשמות] הם למעל' [למעלה / למעלה] מבחי' התורה ובמקום אחר מצינו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראן באוריית' כו' ונמצא מובן להיפוך לגמרי שהתורה היא למעלה במדרגה מישראל.

נמצא מובן גם כן שהנשמות גבוהות מבחינת התורה. אך במקום אחר מצאנו שאמרו חז"ל: "שלושה קשרים מתקשרים זה בזה: ישראל מתקשרים בתורה" וכו'; ומכאן מובן בדיוק להפך — שהתורה גבוהה במדרגתה מישראל.

2 ולהבין את כל הנ"ל הנה כתיב אור זרוע לצדיק פי' שהנשמות הנקראים בשם צדיק הם בחי' אור הנזרע

למטה להתלבש בגוף בשר ודם

כדי להבין את כל האמור לעיל, נאמר: "אור זרוע לצדיק". כלומר, הנשמות, הנקראות "צדיק", הן בחינת אור שנזרע למטה, כדי להתלבש בגוף בשר ודם.

הגשמי בכדי שעל ידם יהיה צמיחה בתוספת הרבה להיות המשכות גילוי אור א"ס ב"ה למטה ע"י

תורה ומצות מעשיות שעוסקים בעוה"ז כאשר יתבאר לקמן בעז"ה [בעזרת השם]

הגשמי, כדי שעל ידן תהיה צמיחה בתוספת מרובה: שתימשך למטה התגלות של אור אין סוף, ברוך הוא, באמצעות התורה והמצוות המעשיות שהן מקיימות בעולם הזה, כפי שיתבאר להלן בעזרת ה'.

והוא ממש כדוגמת הזריעה שזורעין בארץ הגשמי שזורעין גרעין א' ונרקב בארץ ונצמח מזה אח"כ בתוספת וריבוי גרעינים הרבה מאד כמ"כ [כמו כן] ע"י מצות מעשיות שעושים נשמות ישראל בעוה"ז הגשמי

הדבר דומה ממש לזריעה באדמה הגשמית: זורעים גרעין אחד, הוא נרקב באדמה, ולאחר מכן צומחים ממנו גרעינים רבים מאוד, בתוספת וריבוי. כך גם באמצעות המצוות המעשיות שנשמות ישראל מקיימות בעולם הזה הגשמי,

שהוא כדוגמת הזריעה הנ"ל מגרעין א' נעשה ע"י צמיחה וריבוי בתוספת וריבוי להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה

שהיא כדוגמת הזריעה האמורה — מגרעין אחד באים על ידה צמיחה וריבוי, בתוספת וריבוי, כך שתתגלה למטה התגלות של אור אין סוף, ברוך הוא.

(עמ"ש מענין זריעה בד"ה ויהי בשלח פרעה ובד"ה הבאים ישרש ובד"ה כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ וסד"ה שמע ישראל ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה וסד"ה שובה ישראל גבי הלוח ילך ובכה נושא משך הזרע ובד"ה כי כאשר כו' כן יעמוד זרעכם)

(ראו מה שנכתב בעניין הזריעה במאמר המתחיל "ויהי בשלח פרעה", במאמר המתחיל "הבאים ישרש", במאמר המתחיל "כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ", בסיום המאמר המתחיל "שמע ישראל", במאמר המתחיל "כי כארץ תוציא צמחה", בסיום המאמר המתחיל "שובה ישראל" בעניין "הלוח ילך ובכה נושא משך הזרע", ובמאמר המתחיל "כי כאשר כו' כן יעמוד זרעכם").

ולהבין זה הנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים פי' כל עולמים שהם ריבוי רבוות השתלשלות כל העולמות דבי"ע שהם עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו כו'

כדי להבין זאת, נאמר: "מלכותך מלכות כל עולמים". כלומר, "כל עולמים" הם רבבות רבבות של מדרגות בהשתלשלות כל עולמות בריאה, יצירה ועשיה, שאין להן סוף, וכמו שנאמר: "היש מספר לגדודיו?" וכו',

עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם המחיי [המחיה] ומהווה אותם מאין ליש אינו אלא מבחי' מלכותו בלבד שאינו

ובכל זאת, מקור ושורש החיות המחיה אותם ומהווה אותם מאין ליש אינו אלא מבחינת מלכותו בלבד, שאינה

אלא אור וזיו בלבד לגבי מהותו ועצמותו ית' כמ"ש הודו על ארץ ושמים שארץ ושמים אינו

אלא אור וזיו בלבד ביחס למהותו ועצמותו יתברך, כמו שנאמר: "הודו על ארץ ושמים" — שהארץ והשמים אינם

אלא הודו וזיוו בלבד שהוא בחי' מלכותו ית' המחיה ומהווה אותם מאין ליש להיות נבראים נפרדים

בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ואינם כלל בערך לגבי אור א"ס ב"ה המתגלה בעולמות עליונים

אלא רק הודו וזיוו, שהם בחינת מלכותו יתברך, המחיה אותם ומהווה אותם מאין ליש, כדי שיהיו נבראים נפרדים ובעלי גבול; ואין להם כל ערך ביחס לאור אין סוף, ברוך הוא, המתגלה בעולמות העליונים,

שהוא בבחי' א"ס ממש ושם הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית ומכ"ש [ומכל שכן] לך ה' הגדולה כו'

שהוא בבחינת אין סוף ממש, ושם הוא בבחינת איחוד וביטול מוחלט. ועל אחת כמה וכמה [ביחס ל'] לך ה' הגדולה" וכו',

שאף שיש שם ג' כ' בחי' גדולה וגבורה שהם מדות עליונות דאצילות כו' חו"ג [חסד וגבורה] הם בבחי'

יחוד וביטול בתכלית לך ה' כו'

שכן אף שיש שם גם בחינות של גדולה וגבורה, שהן המדות העליונות של אצילות וכו', חסד וגבורה הן בבחינת איחוד וביטול מוחלט: "לך ה'" וכו'.

וחייהי וגרמוהי שהם בחי' אורות וכלים דאצי' חד בהון ממש בבחי' א"ס ממש וכמאמר אליהו ולאו מכל

אינון מדות כו'

ו"חייהי וגרמוהי", שהם בחינת האורות והכלים של אצילות, מאוחדים עמו ממש בבחינת אין סוף ממש, כמאמר אליהו: "ולאו מכל אינון מדות" וכו'.

משא"כ למטה בב"ע בחי חיות אלקות המהווה אותם מאין ליש מצומצם ומוסתר מאד להיותם בעלי גבול ונבראים נפרדים עד שכריבוי הצמצומים וההשתלשלות מטה מטה עד עולם

אך למטה, בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, בחינת החיות האלוקית המהווה אותם מאין ליש מצומצמת ומוסתרת מאוד, כדי שיהיו בעלי גבול ונבראים נפרדים; עד כדי כך, שכריבוי הצמצומים וההשתלשלות, בירידה מטה מטה, עד עולם

העשיי [העשיה] שהחיות אלהות הוא מוסתר לגמרי עד שנראה כאילו הם יש ודבר נפרד לגמרי שיכולת המינים לומר שיש ב' רשויות ח"ו [חס ושלום] כמבואר בגמרא (סנהדרין דל"ט א')

העשיה, החיות האלוקית מוסתרת לגמרי, עד שנראה כאילו הם יש ודבר נפרד לחלוטין, כך שהמינים יכולים לומר שיש שתי רשויות, חס ושלום, כפי שמבואר בגמרא (סנהדרין ל"ט א'),

שאמר המין מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז (ועיין הפי' בערוך) לפי שהוא בחי' עלמא דפרודא וכמ"ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד שאף שלמעלה בעולם

כאשר אמר המין: "מפלגך לעילאי דהורמיז, מפלגך לתתאי דאהורמיז" (ועיין הפירוש בערוך), מפני שזו בחינת עלמא דפרודא, וכמו שכתוב: "ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד". שהרי אף שלמעלה, בעולם

האצי' הוא בחי' יחוד בתכלית ואור א"ס מאיר שם בבחי' גילוי עכ"ז [עם כל זה] ומשם יפרד שנמשך מבחי' מלכותו ית' כריבוי צמצומים והסתרים להסתיר ולהעלים את אור השם עד שיהיו נבראים יש מאין בעלי גבול ועולמות נפרדים.

האצילות, יש בחינת איחוד מוחלט ואור אין סוף מאיר שם בגילוי, אף על פי כן "ומשם יפרד": הוא נמשך מבחינת מלכותו יתברך כריבוי צמצומים והסתרים, המסתירים ומעלימים את אור ה', עד שנעשים נבראים מאין ליש, בעלי גבול, ועולמות נפרדים.

3 ואי לזאת אינו בערך כלל לגבי אור ה' המאיר ומתגלה בעולמות העליונים שהוא בבחי' א"ס וכידוע שמספר א' לגבי ריבוא אבבות אלפים יש לו ערך כי הוא ג"כ בבחי' מספר

ולכן אין לו שום ערך ביחס לאור ה' המאיר ומתגלה בעולמות העליונים, שהוא בבחינת אין סוף. כידוע, למספר אחד יש ערך ביחס לריבוא רבבות אלפים, משום שגם הוא שייך למספר;

אבל דבר שהוא בבחי' גבול לגבי בלי גבול בבחי' א"ס אין לו ערך לגמרי ומספר א' ומספר רבוב רבוב שוה ממש לגבי בחי' בלי גבול כו'

אבל לדבר שהוא בבחינת גבול אין שום ערך ביחס לבלי-גבול, בבחינת אין סוף; ביחס לבחינת הבלי-גבול, המספר אחד ומספר של רבוב רבובות שווים ממש, וכו',

וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ח ולזאת עיקר חיותם אינו אלא מבחי' אורו וזיוו בלבד שהוא בחי' מלכותו בלבד.

כפי שמוסבר בספר של בינונים (תניא), פרק מ"ח. ולכן חיותם העיקרית היא רק מבחינת אורו וזיוו בלבד, שהיא בחינת מלכותו בלבד.

אכן בכדי שיהי' [שיהיה] גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים ג"כ ממש כמו שהוא בעולמות עליונים שזהו תכלית המכוון מבריאת העולמות בכדי שיהיה לו דירה בתחתונים דוקא לזאת נזרע בהם בחי' אור מלמעלה

אולם, כדי שאור אין סוף יתגלה למטה, גם בעולמות התחתונים, ממש כפי שהוא בעולמות העליונים — וזהו התכלית שלשמה נבראו העולמות, כדי שתהיה לו דירה בתחתונים דוקא — לשם כך נזרע בהם אור מלמעלה:

והיינו בחי' נש"י [נשמות ישראל] שיוורדים ומתלבשים למטה בגוף בשר ודם כו' בכדי שע"י התורה ומצות מעשיות שעושין בעוה"ז ימשיכו בחי' גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים ג"כ

והיינו נשמות ישראל, היוורדות ומתלבשות למטה בגוף של בשר ודם, וכו', כדי שעל ידי התורה והמצוות המעשיות שהן מקיימות בעולם הזה ימשיכו למטה, גם בעולמות התחתונים, את בחינת גילוי אור אין סוף, ברוך הוא;

כמו שהוא בעולמות העליונים ממש שיהיה בחי' יחוד העולמות עליונים ותחתונים ולא יהיו בבחי' עלמין דפרודא ובבחי' הסתר פנים וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריך כו'

ממש כפי שהוא בעולמות העליונים, כך שתהיה אחדות בין העולמות העליונים והתחתונים, והם לא יהיו עוד בבחינת עולמות של פירוד ובהסתר פנים, כפי שנאמר: "מוריך לא יכנף עוד", וכו'.

ועמ"ש בד"ה ואתחנן וזהו זורע צדקות מצמיח ישועות פי' שע"י צדקה שנותנים למטה לעני דלית ליה מגרמיה כלום ומשפיע למקום חושך. כמ"ש הייתי ככוס חרבות כו'.

ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "ואתחנן". וזהו פירוש "זורע צדקות, מצמיח ישועות": באמצעות הצדקה שנותנים למטה לעני, שאין לו משלו כלום, משפיעים למקום של חושך, כפי שנאמר: "הייתי ככוס חרבות", וכו'.

הנה עי"ז מעוררים מלמעלה ג"כ המשכת אור א"ס ב"ה למטה בעולמות התחתונים שהם חשך ועלמין דפרודא וזהו מצמיח ישועות שהוא בחי' צמיחה בתוספת וריבוי להיות המשכת שע"ה [שעליו השלום] נהורין עילאין למטה.

ועל ידי כך מעוררים גם מלמעלה את המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, למטה, אל העולמות התחתונים, שהם חושך ועולמות של פירוד. וזהו "מצמיח ישועות": צמיחה בתוספת ובריבוי, כך שנמשכים למטה שע"ה נהורין עילאין.

וכמו שבצדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול שנע שה מזה בחי' גילוי א"ס שנק' חשבון גדול כו' (ועמ"ש מענין לחשבון גדול בד"ה וילבש צדקה כשריון ועמ"ש ע"פ יתקע בשופר גדול) וכמו שבצדקה, כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, ומכך נמשכת בחינת גילוי אור אין סוף, הנקראת "חשבון גדול" וכו'. (וראו מה שנכתב בענין "לחשבון גדול" במאמר הפותח במילים "וילבש צדקה כשריון", וכן מה שנכתב על הפסוק "יתקע בשופר גדול").

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה כו' וגם המילה "ישועות" היא מלשון "שעה", כפי שנאמר: "וה' שעה אל הבל ואל מנחתו, ואל קין ואל מנחתו לא שעה" וכו'.

שהוא בחי' ירידת והמשכת גילוי אור א"ס ב"ה למטה ע"י המצות מעשיות שעושים ישראל למטה ולזאת נק' כל המצות בשם צדקה סתם בירושלמי.

שהיא בחינת הירידה וההמשכה של גילוי אור אין סוף ברוך הוא למטה, באמצעות המצוות המעשיות שישראל מקיימים למטה. ומשום כך נקראות כל המצוות בשם "צדקה" סתם בירושלמי.

4 וזהו שמצוה ראשונה מתריג מצות היא מצות פריה ורביה כמ"ש פרו ורכו שהוא ריבוי ותוספת כמ"כ [כמו כן] ע"י כל המצות מעשיות שעושים ישראל נעשה ריבוי ותוספת כו'.

וזהו הטעם לכך שהמצוה הראשונה מבין תרי"ג המצוות היא מצוות פריה ורביה, כפי שנאמר: "פרו ורכו" — כלומר, ריבוי והוספה. כך גם באמצעות כל המצוות המעשיות שישראל מקיימים, נעשים ריבוי והוספה וכו'.

וזהו בן פורת יוסף כי יוסף הוא צדיק עליון וכתוב אור זרוע לצדיק להיות עי"ז תוס' [תוספת] וריבוי. וזהו [פירוש] "בן פורת יוסף", שכן יוסף הוא הצדיק העליון, ועליו נאמר: "אור זרוע לצדיק", כדי שעל ידי כך יהיו תוספת וריבוי.

וכמ"ש ברכות ר"פ שמות יוסף על שם והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו כו':

וכפי שנאמר במדרש רבה, בתחילת פרשת שמות: "יוסף" — על שם "והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו" וכו'.

5 ב וזהו כוונת הברכה שמברכין קודם עשיית כל המצות ברוך אתה ה' כו' אשר קדשנו במצותיו כו'.

וזו הכוונה בברכה שאומרים לפני קיום כל אחת מהמצוות: "ברוך אתה הוי" אשר קידשנו במצוותיו..."

פ"י אשר הוא לשון תענוג כמ"ש באשרי כי אשרוני בנות כו' שהוא בחי' תענוג העליון

"אשר" הוא לשון של תענוג, כמו שכתוב: "באשרי, כי אשרוני בנות..." ; זו בחינת התענוג העליון,

שהוא בבחי' א"ס עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] גבי אחר. מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי.

ונמשך העונג העליון הנ"ל למטה ע"י עשיית המצות כו'.

שהוא בבחינת אין סוף, עד שאמרו חז"ל על אחר: "מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי". והתענוג העליון הנזכר

לעיל נמשך למטה באמצעות קיום המצוות...

6 והנה כמו שבזריעת הגרעין בארץ הגשמי צריך מתחלה לחרוש את הארץ היטב בכדי לרפות את הארץ

והנה, כשם שבזריעת זרע באדמה גשמית יש לחרוש תחילה היטב את הקרקע כדי לרכך אותה,

כי חרישה מרפי ארעא ובאם לאו יאבד הגרעין בארץ לגמרי כמ"כ [כמו כן] קודם הזריעה של נש"י [נשמות

ישראל] בבחי' ועשה טוב בקיום כל המצות מעשיות צ"ל מקודם

שהרי "החרישה מרפה את הקרקע", ואם לא כן הזרע יאבד לגמרי באדמה; כך גם, לפני זריעת נשמות ישראל

בבחינת "ועשה טוב", בקיום כל המצוות המעשיות, צריך תחילה להיות,

לכן בחי' סור מרע שהוא בחי' חרישה לנפש הבהמית להפך את כל המדות רעות ולבטל את כל

הרצונות אשר לא לה' המה ולא יהיה לו רצון אחר כלל כ"א לה' בלבד להיות לב נשבר ונדכה כו'.

תחילה בחינת "סור מרע", שהיא בחינת החרישה של הנפש הבהמית: להפוך את כל המדות הרעות ולבטל את כל

הרצונות שאינם לה', עד שלא יהיה לו שום רצון אחר כלל מלבד לה' בלבד, ולהיות "לב נשבר ונדכה" וכו'.

ואז יכולים להמשיך אח"כ בבחי' ועשה טוב גילוי אור א"ס ב"ה למטה שהוא בחי' צמיחה בתוספת

ורביבי שנעשה ע"י בחי' הזריעה של נש"י [נשמות ישראל] במצות מעשיות שעושים למטה כו'.

ואז יכולים להמשיך לאחר מכן, בבחינת "ועשה טוב", את גילוי אור אין סוף ברוך הוא למטה. זהו בחינת צמיחה

בתוספת ורביבי, הנוצרת על ידי בחינת זריעת נשמות ישראל במצוות המעשיות שהן מקיימות למטה וכו'.

(ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים וב"ה ושאתם מים) וזהו ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני שקין היה מארי דרוגזין שלא היה בבחי' סור מרע להפוך את כל המדות רעות שהוא בחי' חרישה כנ"ל

(ועיין במה שנתבאר על כך במאמרים המתחילים "האזינו השמים" ו"ושאתם מים"). וזהו פירוש "ואל קין ואל מנחתו לא שעה": מפני שקין היה איש רוגז, שלא היה בבחינת "סור מרע" ולא הפך את כל המדות הרעות, שהיא בחינת החרישה כנ"ל.

ולכן לא היה ביכולתו להמשיך אור ה' למטה ע"י הזריעה שלו במנחתו כו' משא"כ הבל שהיה בבחי' סור מרע בתכלית כתיב ביה וישע ה' אל הבל ואל מנחתו שהוא בחי' הזריעה שלו כו'

ולכן לא היה בכוחו להמשיך למטה את אור ה' באמצעות זריעתו, כלומר באמצעות מנחתו וכו'. אבל הבל היה בבחינת "סור מרע" בתכלית, ועליו נאמר: "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" — וזהו בחינת זריעתו וכו'.

וזהו שלעתיד כתיב בחריש ובקציר תשבות שלא יצטרכו עוד לבחי' חרישה הנ"ל לפי שנאמר ואת רוח הטומאה עאביר מן הארץ.

וזהו שנאמר על העתיד לבוא: "בחריש ובקציר תשבות" — שלא יזדקקו עוד לבחינת החרישה הנזכרת לעיל, משום שנאמר: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ".

7 וזהו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו' היינו ע"י שממשיכים אור א"ס ב"ה שהוא קדוש ומובדל למטה.

וזהו [פירוש] "לעתיד לבוא יאמרו לפני הצדיקים קדוש" וכו': כלומר, מפני שהם ממשיכים למטה את אור אין סוף ברוך הוא, שהוא קדוש ומובדל.

ועם כל הנ"ל מובן איך שבזה גדלה מעלת נש"י [נשמות ישראל] על בחי' התורה כי הנה אף דאורייתא מחכמה עילאה נפקת עכ"ז [עם כל זה] כשנמשך ובא לבחי' דבר ה' זו הלכה

ועל פי כל האמור מובן במה מעלת נשמות ישראל גדולה ממעלת התורה. שהרי אף ש"התורה יצאה מחכמה עילאה", בכל זאת, כשהיא נמשכת ובאה לבחינת "דבר הוי" — זו הלכה,

וכמאמר אליהו מלכות פה תורה שבע"פ [שבעל פה] קרינן לה כו' וכל פרטי הלכות שהם בחי' נימין ושערות ודלת ראשך כארגמן שם עד אין קץ כשיהיה כך יהיה הדין כך וכמ"ש ועלמות אין מספר שהם הלכות כנ"ל

וכמאמר אליהו: "מלכות פה, תורה שבעל פה קרינן לה" וכו'; וכל פרטי ההלכות, שהן בבחינת נימים ושערות — "ודלת ראשך כארגמן" — אין להן סוף: כשיהיה כך, יהיה הדין כך. וכמו שכתוב "ועלמות אין מספר", שהן ההלכות, כנוזר לעיל,

אזי אין בהם תוספת וריבוי רק כפי ההלכה שנמשך בבחי' דיבור העליון כו' וכמו המלאכים שנמשכים מבחי' דבר ה' כמ"ש וברוח פיו כל צבאם כו'

אזי אין בהן תוספת וריבוי, אלא רק כפי ההלכה הנמשכת בבחינת הדיבור העליון וכו'. וכך גם המלאכים, הנמשכים מבחינת דבר ה', כמו שכתוב: "וברוח פיו כל צבאם" וכו'.

אין בהם ריבוי ותוספת כלל וממלאך אחד אין יכול להיות מלאך שעי ולזאת אין בהם פריה ורביה כו' אין בהם ריבוי ותוספת כלל, וממלאך אחד לא יכול להיווצר מלאך שני; ולכן אין בהם פרייה ורבייה וכו'.

משא"כ נשמות ישראל הם דוקא ממשיכים תמיד בחי' אור א"ס ב"ה למטה ע"י מצות מעשיות שעושים בבחי' ריבוי ותוספת וכמ"ש אלה המצות אשר יעשה אותם האדם כו'

לא כן נשמות ישראל, שהן דווקא ממשיכות תמיד למטה את בחינת אור אין סוף ברוך הוא, באמצעות מצוות מעשיות שהן מקיימות, בדרך של ריבוי ותוספת, וכמו שכתוב: "אלה המצוות אשר יעשה אותם האדם" וכו',

וחי בהם שהם הם הממשיכים בחי' חיות מאור א"ס ב"ה וכמ"ש ועשיתם אותם אתם כתיב

"וחי בהם" — שכן הן הן הממשיכות את בחינת החיות מאור אין סוף ברוך הוא. וכמו שכתוב: "ועשיתם אותם" — "אתם" כתיב.

(וכמ"ש בדי"ה תורה צוה בפ"י אל תקרי בניך אלא בוניך שנש"י [שנשמות ישראל] הם הממשיכים היחוד

מבחי' תשב"כ [תורה שבכתב] שנקרא חתן לבחי' תשבע"פ [תורה שבעל פה] שנק' כלה ועי"ז נק' בוניך כו')

(וכמו שמבואר בדיבור המתחיל "תורה צוה", בפירוש "אל תקרי בניך אלא בוניך": נשמות ישראל הן הממשיכות את הייחוד מבחינת תורה שבכתב, הנקראת חתן, לבחינת תורה שבעל פה, הנקראת כלה; ועל ידי כך הן נקראות "בוניך" וכו').

אך כ"ז [כל זה] הוא דוקא ע"י ביטול במס"נ [במסירות נפש] של ישראל מקודם בבחי' ואהבת שבק"ש [שבקריאת שמע] ואז נק' אחת היא רעייתי כו'

אך כל זה נעשה דווקא על ידי הביטול של ישראל במסירות נפש תחילה, בבחינת "ואהבת" שבקריאת שמע; ואז נקראים "אחת היא רעייתי" וכו',

שמקבלין מבחי' אחד יחידו של עולם (וברבות נשא) (פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד]) כף אחת עשרה זהב שנאמר אחת היא יונתי כו'

שהרי הם מקבלים מבחינת "אחד, יחידו של עולם". ובמדרש רבה, נשא, פרק י"ד: "כף אחת עשרה זהב", שנאמר "אחת היא יונתי" וכו'.

ומה שנקראת כף אחת יובן עם מ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע בענין ולכי לך ואז יכולים להמשיך אור א"ס ב"ה למטה ושיהיה

והטעם לכך שהיא נקראת "כף אחת" יובן על פי מה שנכתב במאמר המתחיל "יונתי בחגוי הסלע", בעניין "ולכי לך". ואז הם יכולים להמשיך למטה את אור אין סוף ברוך הוא, [ולפעול] שיהיה

יחוד עולמות עליונים ותחתונים ממש שלא יהיה בחי' עלמין דפרודא להיות נראים כאלו הם יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] עד שנראה כמו שהוא ב' רשויות ח"ו [חס ושלום]

ייחוד אמיתי של העולמות העליונים והתחתונים, כך שלא תהיה בהם בחינת עולמות של פירוד, שייראו כאילו הם יש ודבר הנפרד בפני עצמו, עד שנראה כאילו יש, חלילה, שתי רשויות,

כמו שסובר המין מפלגך דלעילא מפלגך דלתתא כו' להיות שלמעלה הוא בחי' יחוד בתכלית כנ"ל ובהשתלשלות למטה מטה הוא בחי' עלמא דפרודא כמ"ש ומשם יפרד כו'.

כפי שסובר המין: "מפלגך דלעילא, מפלגך דלתתא" וכו'; שהרי למעלה יש בחינת ייחוד בתכלית, כפי שנתבאר לעיל, ואילו ככל שהשתלשלות יורדת למטה יותר, זוהי בחינת עולם הפירוד, ככתוב: "ומשם יפרד" וכו'.

אכן כשישראל ממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה למטה ג"כ ממש כמו שהוא בעולמות עליונים אזי נעשה בהם בחי' יחוד עליונים ותחתונים בתכלית.

אולם כאשר ישראל ממשיכים למטה גם את גילוי אור אין סוף ברוך הוא, בדיוק כפי שהוא בעולמות העליונים, נעשה בהם ייחוד גמור של העליונים והתחתונים.

וזהו תמתי לשון תמימות (ובל"א [ובלשון אשכנז] מאכט מיך גאנץ) שע"י כנס"י [כנסת ישראל] נעשה יחוד א"ס ב"ה למטה כמו שהוא למעלה ממשי

וזהו "תמתי", מלשון תמימות (וביידיש: "מאכט מיך גאנץ" — עושה אותי שלם): שעל ידי כנסת ישראל נעשה יחוד אין סוף ברוך הוא למטה, בדיוק כפי שהוא למעלה.

וזהו גם כן תאומתי שהוא בחי' יחוד ז"א [זעיר אנפין ונוקבא] שהם מדות עליונות דאצי' ובחינת מלכות דאצי' שמתלבשת בבי"ע שמתייחדים בתכלית ע"י בני"י [בני ישראל] כנ"ל.

וזהו גם "תאומתי", שהיא בחינת יחוד ז"א ונוקבא: מדות העליונות דאצילות ובחינת מלכות דאצילות, המתלבשת בבריאה, יצירה ועשיה, ומתייחדות בתכלית על ידי בני ישראל, כנ"ל.

אך מתחלה צריך להיות בחי' יונתי וכמ"ש עיניך יונים כו' שכמו זוג יונים שעיקר התענוג שלהם הוא ההסתכלות שמסתכלים זה על זה.

אבל תחילה צריכה להיות בחינת "יונתי", כפי שנאמר: "עיניך יונים" וכו'. הדבר דומה לזוג יונים, שעיקר התענוג שלהם הוא להביט זה בזה.

כמ"כ [כמו כן] למעלה שיהיה בחי' תמתי תאומתי שהוא יחוד ז"א [זעיר אנפין ונוקבא] חתן וכלה כו' הוא ע"י בחי' יונתי מקודם שהוא בחי' התענוג שצריך להיות בנש"י [בנשמות ישראל] לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' כך גם למעלה: בחינת "תמתי תאומתי", שהיא יחוד ז"א ונוקבא, חתן וכלה וכו', נוצרת באמצעות בחינת "יונתי" שקודמת לה; בחינה זו היא התענוג שצריך להיות בנשמות ישראל, "להסתכל בכבוד המלך" וכו',

שהוא בחי' ההתבוננות בגדולת אור א"ס ב"ה ונקי שמחת כלה שהוא התענוג של הכלה מההסתכלות על החתן שהוא בחי' יקרא דמלכא כו' ועי"ז מלמעלה למטה ג"כ כתיב עין ה' אל יראיו.

שהיא בחינת ההתבוננות בגדולת אור אין סוף ברוך הוא. היא נקראת "שמחת כלה" — תענוגה של הכלה כשהיא מביטה בחתן, שהוא בחינת "כבוד המלך" וכו'. ובאמצעות זאת נאמר גם מלמעלה למטה: "עין הוי' אל יראיו".

יראיו הוא בחי' ביטול היינו כשישראל הם למטה תמיד בבחי' ביטול לה' כו' נתעורר מזה בחי' תענוג גדול למעלה וכמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה

"יראיו" היא בחינת ביטול. כלומר, כאשר ישראל למטה נמצאים תמיד בבחינת ביטול לה' וכו', מתעורר מכך למעלה תענוג גדול, כפי שנאמר: "וירא אלקים את כל אשר עשה",

והנה טוב מאד וכמו האדם שמקבל תענוג מכלי יפה כו' ותענוג זה שנעשה למעלה נקרא שמחת חתן דהיינו יחוד אצילות שנקרא חתן.

"והנה טוב מאד"; בדומה לאדם שמתענג על כלי יפה וכו'. תענוג זה שנוצר למעלה נקרא "שמחת חתן", כלומר, יחוד אצילות, הנקרא חתן,

מלשון נחות דרגא להיות משפיע למקור דבי"ע שנק' כלה וא"א זאת כ"א ע"י בחי' יונתי מקודם כו'.

מלשון "נחות דרגא" — לרדת מדרגה, כדי להשפיע למקורם של בריאה, יצירה ועשיה, הנקרא כלה. הדבר אינו אפשרי אלא באמצעות בחינת "יונתי" שקודמת לכך וכו'.

8 וע"י השמחה של החתן וכלה שהוא התענוג של שניהם כנ"ל יכול להיות בחי' תמתי שהוא בחינת יחוד

חתן וכלה שהוא בחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כנ"ל

ובאמצעות השמחה של החתן והכלה, שהיא התענוג של שניהם, כנוצר לעיל, יכולה להיות בחינת "תמתי" — בחינת הייחוד של חתן וכלה, שהיא בחינת ז"א ונוקבא, כנוצר לעיל;

וכמו שיהי' [שיהיה] לעתיד דכתיב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים כו' שלא יהי' [יהיה] בחי' עלמין דפרודא כלל כ' מו

וכך יהיה לעתיד לבוא, ככתוב: "ומעין מבית הוי' יצא והשקה את נחל השטים" וגו' — שלא יהיו כלל עולמות של פירוד, כפי

שהוא עתה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד וכו' משא"כ לעתיד יהי' [יהיה] בחי' תמתי שהוא בחי' תאומתי כו' וד"ל [ודי למבין]:

שהם קיימים עתה, וככתוב: "ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד" וגו'; אבל לעתיד לבוא תהיה בחינת "תמתי", שהיא בחינת "תאומתי" וגו'. והמשכיל יבין.

9 ג להבין בתוספת ביאור מ"ש (יואל ס"י ד' י"ח) ומעין מבית ה' צא והשקה את נחל השטים הנאמר על לעתיד.

ג. כדי להבין בתוספת ביאור את הכתוב (יואל, פרק ד, פסוק יח): "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים", שנאמר על העתיד לבוא.

הנה לכאורה אינו מובן מ"ש ומעין יצא ולא נאמר ונהר יוצא כמ"ש ונהר יוצא מעדן וגו'.

לכאורה אין מובן מדוע נאמר "ומעין יצא" ולא "ונהר יוצא", כפי שנאמר "ונהר יוצא מעדן" וגו'.

אך האמת הו' משום דכנהר כתיב ומשם יפרד כו' משא"כ במעין לא נאמר ומשם יפרד רק אדרבה והשקה כו'.

אך האמת היא שהדבר נובע מכך שעל הנהר נאמר "ומשם יפרד" וכו', ואילו על המעיין לא נאמר "ומשם יפרד", אלא אדרבה, "והשקה" וכו'.

וביאור זאת יובן ע"פ מה שמבואר בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] נהרא מכיפי [מכיפיה] מבריק ולא חיישי [חיישינן] שמא ירבה נוטפי [נוטפים] כו'.

והביאור בזה יובן על פי דברי חז"ל: "נהרא מכיפיה מבריק", ואין חוששים שמא יהיו בו המים הנוטפים מרוכים וכו'.

פי' שהתוספת וריבוי שלה שמתרב כשנעשה נהר מכמו שהיתה תחלה בהמעין שממנו יוצא הנהר הוא ממקורו ומאליו ומעצמו מתרבה

כלומר, התוספת והריבוי שבו, שבאמצעותם הוא גדל כשהוא נעשה נהר, מעבר למה שהיה תחילה במעיין שממנו יוצא הנהר, באים ממקורו; הוא מתרבה מאליו ומעצמו.

(ובערוך בשם רבינו גרשם מכיפיה מבריק מגדותיו מתברך שאינו מתגדל ממימי הגשמים אלא מעצמו וכן פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] בנדרים)

(ובערוך, בשם רבינו גרשום: "מכיפיה מבריק" — מתברך מגדותיו, שאינו גדל ממי הגשמים אלא מעצמו; וכן פירש רש"י בנדרים.)

(ד"מ סע"א [סוף עמוד א]) וע' בפרש"י [בפירש רש"י / בפירוש רש"י] בשבת (דס"ה ב') משפתו כו' והוא כי תרגום והירדן מלא על כל גדותיו מלי על כל כפוהי.

(דף מ, סוף ע"א). ועיינו בפירוש רש"י בשבת (דף סה ע"ב): "משפתו" וכו'. והיינו מפני שתרגום "והירדן מלא על כל גדותיו" הוא "מלי על כל כפוהי".

(ביהושע ס"ג). שפת היאר. כיף נהרא (וביחזקאל מ"ז) על שפתו על כיפיה ולא ממימי הגשמים

(ביהושע, פרק ג). "שפת היאור" — "כיף נהרא". (וביחזקאל מז) "על שפתו" — "על כיפיה". ולא ממי הגשמים.

ואף שהמעין אינו בהתפשטות מרובה כ"כ [כל כך] עכ"ז [עם כל זה] אחר שיוצא מהעלם של המעיין לידי גילוי והתפשטות יותר להיות נהר נעשה מאליו ומעצמו בתוספת מרובה.

ואף שהמעין אינו מתפשט במידה רבה כל כך, בכל זאת, לאחר שהוא יוצא מההעלם של המעיין אל הגילוי ומתפשט יותר, עד שהוא נעשה נהר, הוא גדל מאליו ומעצמו במידה רבה.

10 ויובן זה יותר מבחיי שכל ומדות שהנה עיקר הולדת והמשכות המדות הם מהשכל של דבר שיעמיק בשכלו ויבין שטוב הוא יתעורר ממילא בלבו אהבכה ותשוקה לדבר ההוא אשר לזאת בקטן ששכלו קטן מאד מלהכיל

הדבר יובן היטב יותר מתוך בחינת השכל והמדות. עיקר הולדתן והמשכותן של המדות הוא מן השכל: כאשר אדם מעמיק להתבונן בדבר ומבין שהוא טוב, מתעוררים בלבו מאליהם אהבה וכמיהה לאותו דבר. משום כך, אצל ילד קטן, ששכלו קטן מכדי להכיל

ולהבין אזי גם מדותיו הם ג"כ לדברים קטנים וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש כו' שהמדות נק' איש הם נולדים ונמשכים לפי ערך השכל

ולהבין, גם המדות שלו הן לדברים קטנים, ככתוב: "לפי שכלו יהולל איש" וכו'. המדות נקראות "איש", והן נולדות ונמשכות בהתאם למידת השכל.

ונמצא מובן מכל הנ"ל שכל עיקר המשכת המדות הם מהכל ואעפ"כ [ואף על פי כן] נראה בחוש שאחר שבאו מהשכל לידי גילוי בלב נעשו בחזק ותוספת וריבוי הרבה יותר מכמו שהי' [שהיה] תחלה בעודם בשכלו כו'

נמצא שמכל האמור מובן שעיקר המשכת המדות הוא מן השכל. ואף על פי כן, ברור לעין שלאחר שהן באות מן השכל לידי גילוי בלב, הן נעשות חזקות, מתרבות ומתעצמות הרבה יותר משהיו בתחילה, כל עוד היו בשכלו וכו',

כמו הכעס כו' והיינו כנ"ל מפני שבשכל עדיין המדה היא בחי' העלם בתכלית ולזאת אינה בהתפשטות מרובה כ"כ [כל כך] אכן כשבא מהעלם השכל לידי גילוי בלב נעשה ממילא בריבוי התפשטות וחזק האהבה או הכעס כו'

כמו הכעס וכו'. והטעם לכך הוא, כאמור לעיל, שבשכל המדה עדיין מצויה בהעלם גמור, ולכן אין היא מתפשטת במידה רבה כל כך. אך כשהיא יוצאת מהעלם השכל ומתגלה בלב, מתפשטות מאליהן האהבה או הכעס בעוצמה רבה וכו'.

(וכיוצא בזה מבואר בע"ח [בעץ חיים] שכ"ה דרוש ו' ובשער תיקון הנוקבא פ"ה כי כאשר יצאו מהיסוד דאימא ונתגלו כו' ע"ש)

(וכעין זה מבואר בעץ חיים, שער כ"ה, דרוש ו', ובשער תיקון הנוקבא, פרק ה': שכאשר יצאו מיסוד דאימא והתגלו וכו'; עיין שם.)

וכמ"כ [וכמו כן] הנהר אף שכל עיקר המשכתו מבמעין עכ"ז [עם כל זה] אחר שיוצא מהעלם המעין לידי גילוי הנהר מתפשט מאליו בתוספת וריבוי כו'.

וכך גם הנהר: אף שכל עיקר המשכתו היא מן המעיין, לאחר שהוא יוצא מהעלם המעיין לידי גילוי, הוא מתפשט מאליו בתוספת ובריבוי וכו'.

וזהו נהרא מכיפ"י [מכיפיה] מבר"ך כו'. ומכל הנ"ל יובן למעלה ג"כ במ"ש ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד כו'.

וזהו "נהרא מכיפיה מבר"ך" וכו'. ומכל האמור יובן גם למעלה, כמה שכתוב: "ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד" וכו'.

כי הנה עדן הוא בחי' חכמה עילאה דאצי' חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא בחי' העלם וביטול בתכלית וכמ"ש והחכמה מאין תמצא כו'

הנה עדן הוא בחינת חכמה עילאה דאצילות, "חכים ולא בחכמה ידיעא", שהיא בחינת העלם וביטול גמור, ככתוב: "והחכמה מאין תמצא" וכו',

שהוא בחי' אין ממש ונק' מעין שהוא כדוגמת המעין שעדיין הוא בבחי' העלם כנ"ל ונהר יוצא מעדן הוא בחי' בינה דאצי' שיוצא ונמשך מבחי' חכמה להשקות כו'

שהיא בחינת אין ממש, והיא נקראת מעיין, מפני שהיא דומה למעיין שעדיין הוא במצב של העלם, כנזכר לעיל. ו"נהר יוצא מעדן" הוא בחינת בינה דאצילות, היוצאת ונמשכת מבחינת חכמה כדי "להשקות" וכו',

שהוא בחי' אם הבנים מקור המדות עליונות דאצי' שנמשכין מבחי' בינה דאצי' ונק' רחובות הנהר שהיא בחינת "אם הבנים", מקור המדות העליונות דאצילות, הנמשכות מבחינת בינה דאצילות; והיא נקראת "רחובות הנהר",

שהוא בחי' התפשטות השכל יותר מכמו שהיה בבחי' חכמה שהוא בחי' אין אף שבחי' בינה נמשך מבחי' חכמה עכ"ז [עם כל זה] מאחר שבא מהעלם לגילוי השגה

שהיא בחינת התפשטות השכל יותר מכפי שהיה בבחינת חכמה, שהיא בחינת אין. ואף שבחינת בינה נמשכת מבחינת חכמה, בכל זאת, מאחר שהיא באה מן העלם אל גילוי של הבנה,

שהוא מאין ליש ממש ממילא מתרבה בהתפשטות יותר כדוגמת הנהר הגשמי שיוצא מהמעין והמדות שבלב נמשכים מהשכל שבמוח כנ"ל.

שהוא באמת מאין ליש, ממילא הוא מתרבה ומתפשט יותר, בדומה לנהר הגשמי היוצא מן המעיין, וכמו המדות שבלב הנמשכות מן השכל שבמוח, כנזכר לעיל.

11 וזהו דגבי ונהר יוצא כתיב ומשם יפרד פי' אחר שנמשך מבחי' בינה דאצי' לבחי' מלכות דאצי' שמתפשטת ומתלבשת למטה בבי"ע נעשה בחי'

וזו הסיבה שלגבי "ונהר יוצא" נאמר "ומשם יפרד". כלומר, לאחר שהנהר נמשך מבחינת בינה דאצילות לבחינת מלכות דאצילות, המתפשטת ומתלבשת למטה בבריאה, יצירה ועשיה, נוצרת בחינת

פירוד לגמרי להתהוות נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ועלמין דפרודא אכן כ"ז [כל זה] הוא לאחר התפשטות והמשכות הנהר הנ"ל שהוא בחי' בינה ומדות דאצי' בבחי' מלכות דאצילות להתלבש בבי"ע.

הפרדה גמורה, כך שנבראים מוגבלים ועולמות של פירוד באים לידי התהוות. אולם כל זה מתרחש לאחר התפשטות והמשכות הנהר הנזכר לעיל, שהוא בחינת בינה והמדות דאצילות, אל בחינת מלכות דאצילות, כדי להתלבש בבריאה, יצירה ועשיה.

12 וכמ"ש ומשם יפרד שנמשך משם ולמטה להיות בחי' עלמין דפרודא אבל עצם הנהר הנ"ל עדיין הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמ"ש לך ה' הגדולה כו'

וכמו שכתוב: "ומשם יפרד" — כלומר, משם ולמטה הוא נמשך ונעשה בחינת עולמות של פירוד. אבל הנהר עצמו, שנזכר לעיל, עדיין נתון באחדות וביטול מוחלט, כמו שכתוב: "לך ה' הגדולה" וכו'.

וחיוהי וגרמוהי חד כו' שאף שכבר נמשך מבחי' חכמה שנק' עדן להיות התפשטות בבחי' נהר ע"ז מאחר שיוצא ומקבל תמיד מבחי' עדן הנ"ל עדיין הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית

ו"וחיוהי וגרמוהי חד" וכו'. ואף שכבר נמשך מבחינת חכמה, הנקראת עדן, ונעשה התפשטות בבחינת נהר, הרי מאחר שהוא יוצא ומקבל תמיד מבחינת עדן הנזכרת לעיל, הוא עדיין נתון באחדות וביטול מוחלט.

אך עכ"ז [עם כל זה] הוא בחינת מקור שיומשך משם ולמטה בבי"ע יפרד כו' מאחר שכבר יצא מבחי' העלם המעין שהוא בחי' חכמה עילאה שנק' עדן לידי גילוי והשגה בבחי' בינה ומדות

אך אף על פי כן, הוא בחינת מקור, שממנו נמשך משם ולמטה אל בריאה, יצירה ועשיה, ושם "יפרד" וכו'; זאת מאחר שכבר יצא מהעלם המעין, שהוא בחינת חכמה עילאה הנקראת עדן, וכא לידי גילוי והשגה בבחינת בינה ומדות.

אזי יכול לירד ולהשתלשל עוד בהשתלשלות וצמצומים שיתהוו גם נבראים נפרדים ממש כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו]

אז הוא יכול לרדת ולהשתלשל עוד, בהשתלשלות ובצמצומים, עד שיתהוו גם נבראים נפרדים ממש, כאילו הם יש ונפרד בפני עצמם.

אבל מבחי' המעין עצמו שהוא בחי' חכמה עילאה אינו בבחי' מקור כלל שיוכל להיות בחי' התהוות היש והנפרד הואיל והמעין אין בו התפשטות

אבל בחינת המעין עצמו, שהוא בחינת חכמה עילאה, אינה בחינת מקור כלל שממנו יכולה לבוא התהוות של יש ונפרד, מאחר שאין במעין התפשטות

כמו בנהר והיינו לפי כי החכמה מאין תמצא ולזאת כשיתגלה לעתיד בחי' עצם החכמה עילאה למטה כמו שיש בנהר. והטעם לכך הוא ש"החכמה מאין תמצא". ולכן, כאשר לעתיד לבוא תתגלה למטה בחינת עצם החכמה עילאה,

אזי לא יהי' [יהיה] בבחי' עלמא דפרודא כלל רק יהי' [יהיה] למטה ג"כ יחוד אור ה' ממש

אז הוא כלל לא יהיה בבחינת עולם של פירוד; אלא שגם למטה תהיה אחדות אור ה' ממש

כמו שהוא למעלה וזהו ומעין מבית ה' יצא שעצם המעין שהוא בחי' חכמה עילאה כנ"ל יומשך ויתגלה למטה כמו שהוא בבחי' מעין ולא

כמו שהוא למעלה. וזהו "ומעין מבית ה' יצא": עצם המעין, שהוא בחינת חכמה עילאה כנזכר לעיל, יימשך ויתגלה למטה כפי שהוא, בבחינת מעין, ולא

כמו עכשיו ונהר יוצא כו' ואזי אף והשקה את נחל השטים שיטים הוא מלשון שטות

כמו עכשיו, "ונהר יוצא" וכו'. ואז גם "והשקה את נחל השיטים": "שיטים" קשור ללשון שטות,

וגם מלשון שטו העם שהם בחינת עלמין דפרוד ונחל השיטים הוא מקור המגדיל כל תאוות ותענוגי עוה"ז אשר לא לה' המה

וגם ללשון "שטו העם", שהיא בחינת העולמות של פירוד; ונחל השיטים הוא המקור שמצמיח את כל התאוות והתענוגים של העולם הזה שאינם לה'.

והוא ג"כ ע"ד שנת' [שנתבאר] במ"א בד"ה שמע ישראל ענין מים תחתונים שהם מגדילים כל תענוגי עוה"ז שהם בחי' פסולת

וגם זה על דרך מה שנתבאר במקום אחר, במאמר המתחיל "שמע ישראל", בעניין המים התחתונים, המצמיחים את כל התענוגים של העולם הזה, שהם בחינת פסולת;

והיינו ע"י שנמשך בחי' רקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים עד שמזה נסתעף למטה במים תחתונים בחי' נחל השיטים ועיין ס"פ ואתחנן (דף ע"ד ע"ב)

וזה נעשה באמצעות המשכת בחינת הרקיע המבדיל בין המים העליונים למים התחתונים, עד שמכך הסתעפה למטה, במים התחתונים, בחינת נחל השיטים. ועיינו בסוף פרשת ואתחנן (דף ע"ד ע"ב),

ומבואר שם שכשיתגלה בחי' עצם המעין אזי אף כבחי' נחל השיטים יהי' [יהיה] בחינת גילוי אור ה' וכמ"ש והלכו לאורך כו'

ומבואר שם שכאשר תתגלה בחינת עצם המעין, אזי גם בבחינת נחל השיטים תהיה בחינת גילוי אור ה', כמו שכתוב: "והלכו לאורך" וכו',

ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו כו' שיהי' [שיהיה] לעתיד ולא יהי' [יהיה] בחי' פירוד כלל

ו"באו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו" וכו', שיהיה לעתיד, ולא תהיה בחינת פירוד כלל,

כמו שהוא עתה שנראה כאלו הם שתי רשויות ח"ו [חס ושלום] כדעת האפיקורוס וכמו שהשיב לו האיך שביק מיא לאעבורי כו'

כמו שיש עכשיו, כאשר נראה כאילו יש שתי רשויות, חס ושלום, כדעת האפיקורוס, וכפי שהשיב לו: "איך הוא מניח למים לעבור?" וכו'.

שבאמת הכל נמשך ממנו ית' רק שע"י רבוי השתלשלות וצמצומים להעלים ולהסתר את אור ה' החיה ומהווה אותם מאין ליש הם נראים כלאו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו]

שהרי באמת הכול נמשך ממנו יתברך; אלא שריבוי ההשתלשלות והצמצומים, שנועדו להעלים ולהסתר את אור ה' המחיה אותם ומהווה אותם מאין ליש, גורמים לכך שהם נראים כאילו הם יש נפרד בפני עצמו.

והיינו לפי שכל ההשתלשלות הוא מהנהר וכמ"ש ונהר יוצא ומשם יפרד כו' אבל לעתיד שיתגלה בחי' עצם המעין למטה

וזה מפני שכל ההשתלשלות נובעת מן הנהר, כפי שנאמר: "ונהר יוצא ומשם יפרד" וכו'. אבל לעתיד לבוא, כאשר תתגלה למטה בחינת עצם המעין,

אזי יהי [יהיה] יחוד למטה כמו למעלה ממש והיינו בחי' תמתי תאומתי כנ"ל וד"ל [ודי למבין] ועמ"ש עוד מענין זה בביאור ע"פ והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים כו'

אז יהיה למטה ייחוד בדיוק כמו למעלה; וזוהי בחינת "תמתי, תאומתי", כפי שהוזכר לעיל. וד"ל. ראו גם מה שנכתב עוד בעניין זה בביאור על הפסוק "והיה מספר בני ישראל כחול הים" וכו'.

(ועיין בעי"ח [בעץ חיים] שמי"ז פ"ג [פרק ג'] דכל עיקר ענין המסך שבין אצילות לבריאה זהו ענין שהבינה דאצי מלבשת התלבשות גמור להחכמה והיא בחי' מסך מבדיל בין א"ס וחכמה אל בריאה משא"כ באצילות לא הועילה הבינה רק למעבר בלבד כיו ואינו נחשב רק שמקבל מחכמה.

(וראו Etz Chaim, Sha'ar 47, chapter 3: שכל עניין המסך שבין אצילות לבריאה הוא שבינה דאצילות מלבישה את החכמה בהלבשה גמורה, והיא בחינת מסך המבדיל בין אין סוף והחכמה לבין בריאה; ואילו באצילות הבינה שימשה רק כמעבר וכו', ונחשבת רק כמקבלת מן החכמה.)

והיינו שהבינה היא בחי' נהר שהוא בחי' יש והתפשטות כו' אבל חכמה היא בחי' מעין שהוא אינו בבחי' התפשטות כ"א בבחי' ביטול בחי' יו"ד דשם הוי'

כלומר, בינה היא בחינת נהר, שהיא בחינת יש והתפשטות וכו'; ואילו חכמה היא בחינת מעין, שאינו מתפשט אלא נמצא בבחינת ביטול, בחינת היו"ד של שם הוי'.

והיינו לפי שהוא אצל המקור ממש וזהו פי' אצילות מלשון אצלו אצל המאציל ב"ה ולכן איתא בע"ח [בעץ חיים] (שמ"ע פרק זיין) דהתלבשות אור א"ס בבינה ומדות דאצילות נקי' איהו וגרמוהי חד

וזה מפני שהיא סמוכה ממש למקור; וזוהי משמעות השם אצילות, מלשון "אצלו" – סמוך למאציל, ברוך הוא. לכן נאמר ב-(Sha'ar Mem-Ayin, chapter 7) Etz Chaim) שהלכשת אור אין סוף בבינה ובמדות דאצילות נקראת "הוא וכליו אחד",

אבל יחוד אור א"ס בחכמה עילאה דאצילות נקי' איהו וחיוהי חד שלמעלה ממדרגת גרמוהי כו' ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] (פלי"ה) בהג"ה [בהגהה]

אבל הייחוד של אור אין סוף עם החכמה העילאה דאצילות נקרא "הוא וחיוהי חד", והוא למעלה ממדרגת "כליו" וכו'. ראו גם Sefer Shel Beinonim (Tanya) (chapter 35), בהגהה:

אלא שמ"מ בבינה דאצילות עצמה ובכל האצ"י הואיל ומיוחדים עם החכמה נקי' הכל אצילות משא"כ כבריאה שאינה מקבלת רק מהבינה לבד ע"כ ומשם יפרד כו'.

אלא שלמרות זאת, בינה דאצילות עצמה וכל אצילות נקראות אצילות, מאחר שהן מיוחדות עם החכמה; ואילו בריאה מקבלת מן הבינה לבדה. לכן נאמר: "ומשם ייפרד" וכו'.

ובזה יובן ענין אור זרוע לצדיק שלהיות הגילוי בבי"ע ג"כ כמו באצילות ממש זהו דייקא ע"י נש"י [נשמות ישראל] שהם בחי' אור הנזרע למטה להתלבש בגוף כו'

ובכך יובן ענין "אור זרוע לצדיק": כדי שהגילוי יהיה גם בבי"ע, בדיוק כמו באצילות, הדבר נעשה דווקא באמצעות נשמות ישראל, שהן בחינת האור שנזרע למטה כדי להתלבש בגוף וכו'.

והיינו לפי שנש"י [נשמות ישראל] עלו במחשבה דהיינו בעצמיות חכמה עילאה דאצ"י בחי' והחכמה מאין תמצא ממש וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] בביאור ע"פ יונת"י המתחיל

וזהו מפני שנשמות ישראל "עלו במחשבה", כלומר, בעצם חכמה עילאה דאצילות, בבחינת "והחכמה מאין תמצא" ממש, כפי שיתבאר בהמשך וכפי שהתבאר בביאור על הפסוק "יונת"י, המתחיל

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נובלות חכמה כו' ע"ש וע"כ ע"י שירדו בעשיה הם יכולים להמשיך גילוי חכמה עילאה למטה בבי"ע

"הנה, אמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'נובלות חכמה' וכו', עיינו שם. לכן, מכיוון שירדו לעולם העשיה, הם יכולים להמשיך את גילוי חכמה עילאה למטה, בעולמות בריאה, יצירה ועשיה,

כמו בצ"י [באצילות] ולא יכנף עוד כו' ע"י המסך ופרסא כ"א ומעין מבית ה' יצא כו'

כמו באצילות, ו"לא יכנף עוד" וכו' — באמצעות המסך והפרסא; אלא "ומעין מבית ה' יצא" וכו':

גילוי בחי' חכמה עילאה ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ז פ"ג [פרק ג'] הנ"ל ובז"ה [ובזוהר הרקיע] בפ' פקודי (בדף רל"ד) דענין חכמה זו היינו

גילוי בחינת חכמה עילאה. ועיינו בעץ חיים, שער מ"ז, פרק ג', הנזכר לעיל, ובזוהר הרקיע על פרשת פקודי (בדף רל"ד), שם מכואר שעניינה של חכמה זו הוא

כי הא"ס בה מלוכש תוך החכמה עליונה דא"ק [דאדם קדמון] וחכמה זו מתלבשת באצילות כו' ע"ש ועד"ז ממש יהי' [יהיה] הגילוי בבי"ע

שהאין סוף שבתוכה מלוכש בתוך חכמה עילאה דאדם קדמון, וחכמה זו מתלבשת באצילות וכו'; עיינו שם. ובאופן זה ממש יהיה הגילוי בעולמות בריאה, יצירה ועשיה.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי ב"ה ה' צור עולמים כיו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] בה' נברא העוה"ז, כי ה' הוא בחי' רחובות הנהר ונהר יוצא

וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק "כי ב"ה ה' צור עולמים": "כיו"ד נברא העולם הבא, בה"א נברא העולם הזה". כי הה"א היא בחינת "רחובות הנהר" ו"נהר יוצא",

ולכן ומשם יפרד כו' וזהו ענין העוה"ז אבל היו"ד הוא בחי' המעין ולכן אין בו התפשטות כמו בה"א [בית הלל אומרים]

ולכן "ומשם יפרד" וכו', וזהו ענינו של העולם הזה. אבל היו"ד היא בחינת המעין, ולכן אין בו התפשטות כמו בה"א;

ולכן בו נברא העוה"ב [העולם הבא] שאזי ומעין מבית ה' יצא ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' שלח (קנ"ט א') מענין

ולכן העולם הבא נברא בו, שכן אז "ומעין מבית ה' יצא". ועיינו במה שכתב הרמ"ז, רבי משה זכות, על פרשת שלח (קנ"ט א'), בענין

כי ביה ה' צור עולמים ברבות מבואר ע"פ ששים המה כו' אחת היא כו' במדבר (ר"פ ד') נשא (פ' ט') גבי ולקח הכהן מים קדושים.

"כי ביה הוי' יצר עולמים". במדרש רבה מבואר על הפסוק "ששים המה" וכו', "אחת היא" וכו': במדבר (תחילת פרשה 4); נשא (פרשה 9), על הפסוק "ולקח הכהן מים קדושים".

(פ' י"ד) גבי ביום עשתי עשר יום. קרח (פ"ח) מקץ (ר"פ צ') ויגש (ר"פ צ"ד) ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה: (פרשה 14), על הפסוק "ביום עשתי עשר יום". קרח (פרשה 18); מקץ (תחילת פרשה 90); ויגש (תחילת פרשה 94); וכן בשיר השירים רבה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likkutei-torah/shir-hashirim/30

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק